

Wyrok z dnia 7 czerwca 2001 r.

III RN 126/00

Zarzut rewizji nadzwyczajnej rażącego naruszenia art. 22 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 80 KPA i art. 11 pkt 2 Protokołu nr 6 do Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, sporządzony w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r. (załącznik do Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38 ze zm.) jest bezpodstawny w sytuacji, gdy wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego uchylona została decyzja organu celnego w sprawie ustalenia wartości celnej towaru i wymiaru należności celnej na podstawie dostarczonych w trybie art. 3 ust. 1 tego Protokołu nr 6 komputerowych wydruków faktur, dotyczących dostaw towarów na rzecz polskiego importera, które pochodzą z księgowości eksportera (firmy belgijskiej), jeżeli Sąd stwierdził, iż pomimo zakwestionowania ich wiarygodności przez skarżącego, organy celne nie dokonały uprzedniego sprawdzenia zasadności podniesionych zarzutów.

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2001 r. sprawy ze skargi Jana S. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Cei z dnia 27 maja 1998 roku [...] w przedmiocie wymiaru cła, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 14 grudnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e

Dyrektor Urzędu Celnego w R., decyzją z dnia 20 czerwca 1997 r., wydaną w

wyniku wznowienia postępowania na podstawie art. 151 § 1 pkt 2 w związku z art. 145 § 1 pkt 5 KPA oraz art. 23 ust. 1, art. 26 ust. 1 i art. 77 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. – Prawo celne (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 71, poz. 312 ze zm.), uchylił swoją uprzednią decyzję z dnia 22 czerwca 1995 r. zawartą w JDA SAD nr 110803/00604 w części dotyczącej wartości i należności celnych oraz dokonał ponownego wymiaru cła od Jana S., jako właściciela firmy „D.”, za sprowadzone z Belgii tkaniny obiciowe. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia organ celny stwierdził, że z dokumentów nadesłanych przez belgijskie władze celne wynika, iż faktury, które stanowiły podstawę do ustalenia wartości celnej towaru, były sfałszowane, bowiem podane w nich kwoty należne za importowany towar nie odzwierciedlały faktycznej wartości transakcyjnej, jaką importer zapłacił kontrahentowi zagranicznemu – firmie „A.”. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że na prośbę firmy „D.” do każdej partii wysyłanych towarów wystawiane były dodatkowe faktury, na kwoty niższe aniżeli kwoty ujęte w księgowości eksportera, przy czym firma importująca płaciła „za fałszywe faktury” przelewem bankowym, a pozostałe kwoty, do wysokości faktycznej wartości towaru, regulowała bezpośrednio gotówką. Następnie, Prezes Głównego Urzędu Ceł, po rozpoznaniu odwołania importera od powyższej decyzji, decyzją z dnia 27 maja 1998 r. utrzymał w mocy decyzję organu celnego pierwszej instancji. W uzasadnieniu swojej decyzji Prezes Głównego Urzędu Ceł stwierdził, że ujawnione przez belgijskie władze celne faktury, opiewające na wyższą wartość transakcyjną towaru, uznane zostały za rzetelne, pomimo że brakowało na nich podpisu i pieczęci wystawiającego je eksportera, bowiem zostały one ujęte w księgowości eksporterów.

W wyniku skargi Jana S., Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 14 grudnia 1999 r. [...] uchylił zaskarżoną decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł z dnia 27 maja 1998 r. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd stwierdził, że wprawdzie „wyniki dochodzenia prowadzonego przez belgijskie władze celne przekazane organom polskim stanowią dowód w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez te organy”, tym niemniej podlega on – na równi z innymi dowodami – ocenie polskich organów celnych (art. 80 KPA). Jeżeli więc skarżący zgłaszał zastrzeżenia natury formalnej co do wiarygodności i mocy dowodowej doręczonych organom polskim faktur firmy „A.”, bowiem brak było na nich pieczęci tych firm i podpisu wystawiającego pracownika, to – zgodnie z regułami postępowania dowodowego – należało tę sprawę wyjaśnić, w miarę potrzeby także

przy pomocy belgijskich służb finansowo-celnych (art. 7 i art. 77 § 1 oraz art. 80 KPA).

Minister Sprawiedliwości wniósł rewizję nadzwyczajną od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 14 grudnia 1999 r. [...], zarzucając rażące naruszenie art. 22 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 80 KPA i art. 11 pkt 2 Protokołu nr 6 do Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony (załącznik do Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38), a w konsekwencji na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o NSA wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono w szczególności, że zgodnie z art. 3 Protokołu nr 6 do UE „na prośbę władz występujących z wnioskiem, władze proszone o pomoc dostarczą wszystkie stosowne informacje umożliwiające właściwe stosowanie ustawodawstwa celnego, łącznie z informacjami dotyczącymi ujawnionych lub planowanych działań, które naruszają lub naruszają to ustawodawstwo. Otrzymane informacje mogą być wykorzystane w postępowaniu sądowym lub administracyjnym wszczętym w wyniku nieprzestrzegania przepisów celnych (art. 11 ust. 2 Protokołu nr 6 do UE)”. Skoro więc z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Naczelny Sąd Administracyjny uznał rezultaty przeprowadzonego przez belgijskie władze celne dochodzenia w rozpoznawanej sprawie za istotny materiał dowodowy, wskazujący jednoznacznie na to, że skarżący dokonywał płatności za importowany towar na rzecz eksporterów dwutorowo – przelewem według wartości wykazanej w sfalszowanych fakturach oraz gotówką do wysokości rzeczywistej wartości transakcyjnej towaru, wynikającej z faktur księgowanych w firmach belgijskich, to oznacza to, że te ostatnie faktury stanowiły wiarygodny dowód księgowy. Równocześnie w rewizji nadzwyczajnej podniesiono, że: po pierwsze – skoro podnoszony w toku tego postępowania przez pełnomocnika strony skarżącej zarzut braku podpisu eksportera na fakturze nie stanowił przeszkody do uregulowania przez skarżącego kwoty należności do wysokości wynikającej z tej faktury, to świadczy to o tym, że zarzucana okoliczność traktowana jest obecnie przez skarżącego instrumentalnie; oraz po wtóre – podniósł, iż przyjętą regułą jest, że jeżeli wystawca faktury posługuje się tzw. papierem firmowym, to nie ma on obowiązku przystawiania na niej pieczętki. W odpowiedzi na rewizję nadzwyczajną skarżący wniósł o jej oddalenie, podkreślając przy

tym, że – wbrew zarzutowi rewizji nadzwyczajnej – w danym wypadku w ogóle nie można mówić o rażącym naruszeniu prawa, skoro zaskarżony wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego „zmierza (...) wyłącznie do uzupełnienia materiału dowodowego, nie przesądzając bynajmniej ostatecznego, merytorycznego wyniku sprawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie jest zasadna. W rozpoznawanej sprawie skarżący zakwestionował wiarygodność komputerowych wydruków faktur dotyczących dostaw towarów na rzecz polskiego importera – skarżącego, pochodzących z księgowości eksportera – firmy belgijskiej, która dostarczała na jego rzecz tkaniny obiciowe, a przekazanych polskim organom celnym na ich prośbę, przez belgijskie władze celne, w trybie art. 3 ust. 1 Protokołu nr 6 do UE. Skarżący zarzucił w szczególności, że: po pierwsze – na komputerowych wydrukach tych faktur brak jest pieczęci firmy wystawiającej i podpisu wystawiającego je pracownika; oraz po drugie – rozliczenia kwot należnych od skarżącego – jako importera na rzecz firmy belgijskiej – jako eksportera, z tytułu dostarczanych tkanin obiciowych, dokonywane były na podstawie oryginałów faktur, które opiewały na niższe kwoty i były dokonywane wyłącznie w drodze przelewów bankowych, a nie gotówką. Dlatego, mając na uwadze zasadę prawdy obiektywnej oraz reguły postępowania dowodowego (art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 KPA w związku z art. 59 ustawy o NSA), Naczelny Sąd Administracyjny trafnie uznał, że podjęcie rozstrzygnięcia merytorycznego w rozpoznawanej sprawie powinno być poprzedzone dodatkowym postępowaniem wyjaśniającym, w celu sprawdzenia zasadności podnoszonych przez skarżącego zarzutów oraz w celu ustalenia wszystkich okoliczności faktycznych dotyczących przedmiotowych rozliczeń finansowych, jakie z tytułu dostawy tkanin obiciowych przeprowadzone zostały pomiędzy skarżącym importerem a eksporterem belgijskim. W tej sytuacji, podniesiony w rewizji nadzwyczajnej zarzut rażącego naruszenia prawa, a w szczególności art. 22 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o NSA w związku z art. 80 KPA i art. 11 pkt 2 Protokołu nr 6 do UE, jest całkowicie bezpodstawny, skoro organy celne podjęły decyzję w sprawie ustalenia wartości celnej towaru i wymiaru należności celnej bez uprzedniego sprawdzenia zasadności zarzutów sformułowanych w toku postępowania przez skarżącego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art.393¹² KPC w

związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

=====